

POSTANOWIENIE

11 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 11 maja 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z powództwa M. S. i P. K. reprezentowanego przez opiekuna M. S.
przeciwko P.W.

o ustalenie,

na skutek skargi kasacyjnej P. W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu

z 29 czerwca 2021 r., I ACa 734/18,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) oddala wniosek przeciwnika skargi o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powódka M. S. wniosła o stwierdzenie nieważności notarialnej umowy pożyczki i przewłaszczenia mieszkania zawartej przez P. K. z pozwanym P. W. pod wpływem błędu i w warunkach braku świadomości. Do udziału w sprawie w charakterze powoda został wezwany P. K. Wyrokiem z 6 marca 2018 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił powództwo. Po rozpoznaniu apelacji powodów, Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrokiem z 29 czerwca 2021 r., uwzględniając apelację ubewłasnowolnionego P. K., reprezentowanego przez opiekuna M. S. zmienił zaskarżony wyrok i ustalił, że nieważna jest umowa pożyczki i zabezpieczająca jej wykonanie umowa przewłaszczenia lokalu mieszkalnego zawarta 5 kwietnia 2013 r. w formie aktu notarialnego (Rep. [...]) pomiędzy powodem a pozwanym przed

notariuszem D. R. Pozwany wniósł skargę kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynie kasacyjnej objętej art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolę „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący powołał się na przesłankę objętą art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., wskazując, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ze względu na rażące naruszenie art. 373 k.p.c. w zw. z art. 369 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 328 § 1 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym przed 7 listopada 2019 r. w wyniku czego nie doszło do odrzucenia apelacji powoda P. K. pomimo, że złożony przez adwokata K. B. wniosek o doręczenie wyroku Sądu pierwszej instancji z uzasadnieniem został złożony tylko w imieniu powódki M. S., w związku z czym apelacja powoda została złożona po upływie terminu do jej wniesienia (art. 369 § 2 k.p.c.).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na przyczynie objętej art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nakłada na skarżącego powinność wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia konkretnych przepisów prawa materialnego lub procesowego, naruszenia dostrzegalnego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy

prawniczej, bez potrzeby zagłębiania się w szczegóły sprawy lub dokonywania jej poszerzonej analizy. Należy też przypomnieć, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa poglądem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego, niesprawiedliwego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230).

W świetle motywów zawartych w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku teza o oczywistej zasadności złożonej skargi nie zasługuje na uwzględnienie. Przyjmując, że wniosek o uzasadnienie wyroku Sądu pierwszej instancji został złożony przez adwokata K.B. zarówno w imieniu powódki jak i powoda, Sąd Apelacyjny miał przede wszystkim na względzie, że wprowadzie powództwo w sprawie wytoczyła w imieniu własnym M. S., dla której pełnomocnikiem z urzędu ustanowiony został K. B., ale następnie do sprawy na podstawie art. 196 k.p.c. przystąpił w charakterze powoda P. K., przy czym reprezentowała go powódka jako opiekun prawny. W oparciu o treść zawartych w sprawie dokumentów (k.163) i protokołów rozpraw (n.p. k. 150) Sąd Apelacyjny uznał, że powódka, jako opiekun prawny powoda, upoważniła adwokata K. B. do reprezentowania w sprawie również powoda. W tej sytuacji należy przyjąć, że skoro w wyniku wniosku, odpis wyroku Sądu pierwszej instancji z uzasadnieniem został doręczony M. S. (jako powódce oraz przedstawicielce ustawowej powoda), a apelacja powodów została wniesiona przed upływem dwutygodniowego terminu od doręczenia skarżącym wyroku z uzasadnieniem (art. 369 § 1 k.p.c.), to nie ma podstaw do przyjęcia, że Sąd Apelacyjny w sposób rażący naruszył powołane przez skarżącego przepisy ze względu na nieodrzućcenie apelacji powoda. Na etapie postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny podjął czynności celem wyjaśnienia zakresu pełnomocnictwa, udzielonego przez powódkę adwokatowi A. R., który wniósł w jej imieniu oraz w imieniu powoda apelację i ustalił, że wolą powódki było udzielenie pełnomocnictwa zarówno w imieniu własnym jak i w imieniu reprezentowanego przez nią ubezwłasnowolnionego powoda (k. 419-420, 523 akt sprawy), co wskazuje na brak przyczyny nieważności postępowania w

postaci nienależytego umocowania pełnomocnika strony w postępowaniu apelacyjnym (art. 379 pkt 2 w zw. z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. Zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosek o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego nie mógł zostać uwzględniony, gdyż pismo to nie wywołało skutku prawnego (art. 132 § 1 zd. 3 k.p.c.) z racji nie dochowania wymogu przewidzianego w art. 132 § 1 zd. 2 k.p.c., nie zamieszczono w nim bowiem stosownego oświadczenia o doręczeniu odpisu pisma drugiej stronie albo o jego nadaniu przesyłką poleconą.